(ZEITUNGSDRUCKSACHE)

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Ч. 92. Краків, 18. вересня 1940. Рік І.

„Krakauer Nachrichten“
Ukrainische Volkszeitung
für das
General-Gouvernement

Adresse der Redaktion:
„Krakauer Nachrichten“
Krakau, Orzeszkowagasse 7. II
Fernsprecher 104-81.

Adresse der Administration:
Krakau, Karmeliterstrass 34
Fernsprecher 230-39

30 сот.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно 3 зол. 50 сот
чвертьрічно 10 зол. 50 сот
піврічно 20 золотих
річно 40 золотих
Курс 1 нім. марки 2 зол.
Адреса Редакції: Краків, Ожешкової 7, тел. 104.81
Адреса: Адміністр. Краків, Кармелітська 34, тел. 230-39
Дирекції: ч. тел. 137-42

Народній часопис для Ґенерал-Ґубернаторства

ВИХОДИТЬ В ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ

Бої на морі і в повітрі

Берлін, 13. 9. Начальна команда німецької армії подає: Одно з німецьких підводних суден затопило шість озброених ворожих торговельних кораблів містоти 37.600 тон. Анґлійські літаки, що налетіли на північну й західню Німеччину, не долетіли до своєї цілі. Нечисленні бомби, що впали на замешкані дільниці, спричинили тільки незначні шкоди. Підчас німецького налету на полудневу Анґлію скинено бомби на фабрики в Льондоні, Бексілі, Брайтоні, Бенґері та в інших місцевостях. На полудневий захід від острова Мен вдалося поважно ушкодити пароплав містоти 8.000 тон. В ночі на 13. 9. боеві літаки знов збомбардували пристань і доки в Льондоні й Ліверпулі, спричинюючи нові пожежі й вибухи. Анґлійські пристані знов заміновано. Один ворожий літак зістрілено, один німецький літак не вернувся. В ночі з 12. на 13. 9. легкі ворожі морські сили намагалися острілювати пристань в Бульоні, одначе німецька надбережна артилерія їх прогнала.

Берлін, 14. 9. Німецьке летунство не зважаючи на погану погоду, продовжало свої відплатні налети днем і нічю на Льондон та успішно збомбардувало докові уладження, маґазини й фабричні будинки. На різних місцях вибухли нові пожежі. Крім цього обкидано успішно бомбами летовища, фабрики, пристані та залізничі уладження в полудневій Анґлії. Ворог перевів кілька коротких налетів на Голяндію, Бельґію й Францію та скинув в багатьох місцях бомби, без шкід. Внаслідок сильного захмарення було небагато повітряних боїв. Зістрілено 8 ворожих літаків, 2 німецькі літаки не вернулися до своїх летунських баз.

Берлін, 14. 9. Дня 14. 9. анґлійський транспорт під конвоем намагався знов виїхати з пристані Довру. Німецька надбережна артилерія почала обстрілювати цей транспорт від хвилини, як тільки він виплив з Довру. Внаслідок мряки годі було стежити за цільністю вогню. Боеві літаки збомбардували пристань в Доврі та спричинили пожежі. Також успішно заатаковано становища протилетунської артилерії в Доврі та примушено до мовчанки.

Берлін, 15, 9. В дні 14. 9. і в ночі з 14. на 15. 9., не зважаючи на непогоду німецькі летунські ескадри перевели відплатні атаки на важні військові обєкти в середній і полудневій Анґлії, головно в Льондоні. Влучно поцілено доки й портові уладження в Льондоні. Успішно обкидано бомбами пристань в Ліверпулі та численні летовища, залізничі уладження й пристані в полудневій Анґлії. На північ від Ірляндії затоплено бомбами торговельний пароплав містоти 8.000 тон. Над Льондоном були нечисленні повітряні бої, що покінчилися перемогою німецьких летунів. В ночі поодинокі ворожі літаки налітали на Бельгію, Голяндію та пограниччя західньої Німеччини, причому скинули бомби на менші місцевости та на одинокий військовий обєкт, військовий табор, де вбито 7 осіб, ранено 16. Матеріяльні втрати незначні. Протилетунська артилерія зістрілила 5 ворожих літаків, німецькі ловецькі літаки зістрілили 25 ворожих літаків. Поручник Мінхеберґ осягнув свою 20. повітряну перемогу.

—o—

За основу великої справи

Краків, 16. вересня 1940.

Навязуючи до попередніх моїх статтей*) приходиться оце ще раз підчеркнути вагу виховання нашої дітвори. Ця тема гостро актуальна, зокрема, коли маємо на увазі справу звільнення кругло пів тисячі нефахових учителів з наших шкіл на українських землях Ґенерального Ґубернаторства.

У попередній статті зясовано наше становище в цій справі. А саме, коли ці нефахові учителі справді мусіли відійти зі шкільництва, що це в ніякому разі не сміє бути рівнозначне з їх відходом взагалі з терену, в якому вони вели вже близько цілий рік свою позитивну, часто піонірську працю.

Не знаємо, як досі справу цю розвязано. Знаємо лишень, що відбувся в Люблині для звільнених нефахових учителів адміністраційний курс, а з проектованих літніх педагогічних доповняючих курсів нічого й не вийшло, крім кооперативного курсу для учителів у Романові-живці.

Відомо нам, що й деякі учителі виїхали до фабричних робіт, а деякі примістилися де вдалось. Про якусь продуману, пляновy акцію не маємо — поза згаданим курсом у Люблині і в Романові живці — ніяких вісток.

Приходиться отже ще раз підчеркнути, що про цю справу мусять негайно подбати і УЦК. в Кракові і місцеві У. Д. Комітети і кооперативи і взагалі всі наші чинники, що ведуть будьяку працю в нашому терені, в якому й досі відчувається недостачу активних одиниць, а вже злочинном булоби залишати ці землі без цих надійних працівників, якими виявили себе саме нефахові учителі.

Та на тому справа не кінчається. Нефахові учителі в своїй великій кількости виявили саме найважнішу прикмету справжнього педагоґа: виявили серце й виявили сумління. При тому ж це переважно люди, що дихають ритмом нашої доби і знають, що це суспільна служба і знають, яку людину хоче й мусить мати сучасна тверда доба. Коли ж нам сьогодні приходиться все ще шукати **основ вашого, зокрема сучасного виховання**, базованого на законах нашої української духовости, то предтечами (чи й творцями) цих основ могли би стати саме ці нефахові учителі, якщо б в них, поруч серця й сумління, було глибоке педаґогічне знання. Повторяємо думки, сказані вже в попередніх статтях, але повторяємо з окремою метою. Хочемо саме звернути увагу на проектовану учительську семинарію, чи радше на однорічний педагоґічний курс для нефахових учителів, що має відбутися в Романові, бо вже проголошено недавно вписи. Який ближчий плян курсу і який вислід цих вписів — не знаємо, та на нашу думку курс цей повинен бути поставлений на рівень високої педагогічної

*) Гл. м. і. »На порозі шкільного року«, »Кр. Вісті« ч. 87; »Пекуча справа« »Крак. Вісті« ч. 90.

Уряд Залізної Ґвардії в Румунії

Букарешт, 16. 9. Ґен. Антонеску утворив новий уряд. Премієр і міністр оборони краю — ґен. Антонеску. До міністерства оборони краю належать дотеперішні міністерства оборони краю, озброєння, фльоти й летунства. Державними підсекретарями залишилися дотеперішні керманичі цих трьох міністерств, ґен. Добре, ґен. Пастаці і ґен. Янеску. Заступник премієра — проф. Сіма Горія, провідник леґіонарського руху, міністр внутрішніх справ — ґен. Петровіческу, міністр закордонних справ — Михайло Стурдас; господарство — Лека, шеф господарського штабу — полк. Драґомір, фінанси — Крецяну, хліборобство — інж. Мареш, освіта й культури — проф. Брейляну, справедливість — Михайло Антонеску (братанич премієра), здоровля і праця — Ніколяв. Найважніші міністерства обняли члени або прихильники Залізної Ґвардії, інші міністерства обняли фахівці — неполітики. Ґен. Антонеску іменував декретом міністерську раду, до якої належать: премієр, заступник премієра, міністр національної оборони, закордонних справ, справедливости, хліборобства й фінансів.

РУМУНІЯ СТАЕ НАЦІОНАЛЬНО-ЛЕҐІОНАРСЬКОЮ ДЕРЖАВОЮ.

Букарешт, 16. 9. Після утворення нового румунського уряду проголошено маніфест з підписом короля про реорґанізацію румунської держави. В маніфесті пишеться: 1. Румунія стае національно-леґіонарською державою. 2. Леґіонарський рух — це е одинокий леґальний рух в новій праці. Його завдання — моральний й матеріяльний розвиток румунського народу та змобілізування його творчих сил. 3. Генерал Антонеску — це шеф національно-леґіонарської держави та вожд леґіонарського устрою. 4. Горія Сіма — це комендант леґіонарського руху. 5. З хвилиною введення в життя цього декрету всякі домашні бої завішені.

Увага!

Всім Вп. Передплатникам »Кр. Вістей« в Ґен. Ґубернаторстві вислали ми окремі повідомлення поштою з зазначенням скільки хто мае заплатити передплату по кінець вересня.

Просимо вирівнати повищу належитість відворотною поштою інакше висилку здержимо.

Хто посилае гроші звичайним переказом повинен додати ще 20 ґр, бо стільки пошта потручуе нам при дорученні грошей.

»Краківських Вістей«.
Адміністрація

школи з поважними професорськими силами і на ньому повинні опинитися ці всі нефахові учителі, що справді відкрили й доказали в собі справжній педаґоґічний хист, справді добувши на курсі глибоку педаґоґічну освіту могли би стати двигунами основ нашого виховання.

Для реалізації намічених думок потрібно ширшого зацікавлення й співучасти наших педаґоґічних і культурно-освітніх кругів, чого ми, хоча би на основі оцих маленьких оголошень про курс у »Краківських Вістях«, не маємо змоги ствердити. Тут треба взяти на увагу і фінансову допомогу курсантам, бо ж вони виключно власними коштами курсу відбути не зможуть.

Взагалі справа педаґоґічних студій для нас незвичайно важлива і притому рівночасно все ще недоцінювана вповні. Треба ж тямити, що не на один день приходиться її оцінювати, що не йде про сьогодні, а йде про далекойдучі завдання нашого духового розвантаження з цього отруйного баласту, що його вкладено не нашими руками в нашу психіку, зокрема в психіку останніх поколінь. Прийдеться дуже важким зусиллям і не в одному дні освободжувати духовість цих поколінь з важкого дурману і виплекувати людину, а не гомункула. Несемо важку спадщину сучасного періоду нашої історії і довго ще її прокляття буде на нас тяготіти непосильним тягарем. Це треба собі освідомити і саме з цією свідомістю розцінювати ролю та завдання нашого виховника — творця української людини, що хоч звільнена зовнішньо з кошмарних лабет чужого світа, внутрішньо ще довго нестиме в собі отруйний чужий вантаж.

Тут і виростає велике завдання цілих кадрів педаґоґів, великих майстрів-різьбарів нового духа нової людини. Творити в міру нашої спромоги оці якнайчисленніші кадри наших виховників, що вслухані в ритміку нашої доби й свідомі, яка їхня майбутня роля — оце одне з тих завдань, що його мусимо сповнити.

Таке і завдання приходиться сповняти нашим учительським семинаріям та курсам, що хоча нечисленні, все ж можуть стати не тільки осередками високої педаґоґічної освіти, але й двигунами основ нашої педаґоґіки.

Наші завваги, звязані з приходом т. зв. учителів-заточенців на рідні землі до рідних шкіл і про деякі їхні виховно-освітні завдання — черговим разом.

Богдан Данилович.

ҐЕН. АНТОНЕСКУ ДО РУМУНСЬКОГО НАРОДУ.

Букарешт, 16. 9. Ґенерал Антонеску видав відозву до румунського народу, в якій підкреслює, що дух чесности мусить проникнути весь народ. Він переможе без посередництва партій, без ненависти й несправедливих ударів. Над цим стежитеме справедливість. Тепер кличе обовязок і праця. Вже не вільно відтягати години обєднання всіх сил. Моральне, політичне й військове скріплення народу мусить початися негайно. Положення селян, робітників і працівників мусить негайно поправитися. Право дисципліни, праці, суворого виховання, ощадности й національної солідарности творить підстави національно-леґіонарської держави. Поворот королевої матери до краю накладає на всіх найвищі моральні обовязки. Королівська родина завдяки прикладній моралі, поміркованій, чистоті обичаїв, громадянському й патріотичному духові стане тепер знову символом румунської родини, в чому лежить ключ до відродження й щасливої майбутности румунського народу.

—о—

Слово папи Пія XII.

(Від нашого кореспондента).

Рим, 15 вересня 1940.

„Оссерваторе Романо", орґан Ватикану, з 5. вересня ц. р. помістив промову папи Пія XII., виголошену до представників італійської Католицької Акції. Промова, сперта на глибині і висоті християнсько-католицької доктрини, дуже пристосована до кипучої сучасности і тим самим незвичайно цікава своїм змістом та своїми далекими напрямними. І тому ми хотіли б — хоч дуже коротко, бодай в малих виїмках — поділитись нею з нашими Читачами.

Папа в усій цій промові говорить про завдання та ціль Католицької Акції. Місцями ця промова нагадує нам наші пекучі справи. Говорячи про душі, що не мали матери, папа каже:

„Не мали матери, щоб їм, цим дітям, вказала на св. Отця в небі; виросли вони серед стін, що на них не було Розпятого, в хатах німих без релігії, серед піль далеко, де не було ні престолу, ні дзвона; читали сторінки зовсім з іншими іменами, а не імені Бога і Христа; чули як зневажано священиків і вірних; із піль, з міст, з родинного вогнища переходили до фабрики, до майстерні, до школи знання, до кожної професії і праці, — не знаючи ні пароха, без доброї в серці думки. Це ті нещасні душі, що в небезпеках перших років не мали нікого, щоб їх навчав, напутив, поправив, укріпив у вірі і в милосердю".

Дальше папа підкреслює й політичні моменти, такі важні під теперішню хвилю. І ще тому, що „немає влади, як тільки від Бога і ці влади, що є, вони Богом призначені" (Римл. 13, 1), нехай же вписані до Католицької Акції віддають належну пошану і льояльну і свідому послушність цивільній владі та їх законним приписам. Бо, як каже св. Петро „... Шануйте всіх; любіть братів; лякайтесь Бога; віддайте шану кесарові". Таким чином члени Католицької Акції, яка не є й не хоче бути союзом партії — є це вибранці для прикладу і для гарячої релігійности — докажуть, що будуть не тільки найпалкішими християнами, але й досконалими громадянами, яким не чужі високі завдання національного і соціяльного співжиття, які люблять свою батьківщину й готові за неї віддати своє життя, кожний раз, коли законодавство краю вимагає цієї посвяти".

Далі закликає папа членів Католицької Акції, щоб ішли між молодь, яка „у своєму молодечому запалі виставлена на стільки важких небезпек і потребує чуйної, постійної і глибокої опіки. Надією родини і батьківщини є молодь".

Ми зумисне навели вкоротці цю цікаву промову папи Пія XII. Вона незвичайно глибока і цікава своєю універсальністю християнської ідеї, своєю вірою і — одночасно — своєю европейськістю ідеї: родина, батьківщина.

М. Островерха.

Італійський наступ на Єгипет

Рим, 13. 9. Головна кватира італійської армії подає: Одно з італійських підводних суден затопило 18.000 ворожого тонажу на Атлантику, з чого корабель-цистерну містоти 10.000 тон і навантажений пароплав містоти 8.000 тон і вернулася до своєї бази. В полудневій Африці італійське летунство продовжало днем і нічю свої налети на ворожі становища, самоходові табори та інші військові обєкти на египетському побережжі. Підпалено склад бензини, поцілено самоходи й панцирні вози. У східній Африці італійські летуни заатакували успішно військові табори в Судані та ворожі самоходи в Кенії. Ворожі літаки налітали на Массаву, на Ассабу, де знищено лікарню, Асмару й Ґуру. Вбито 6 осіб, ранено девять, шкоди незначні. Зістрілено один ворожий літак.

Рим, 14. 9. — У східній частині Середземного Моря італійські летунські сили разом з торпедовцями заатакували ворожий транспорт під конвоєм воєнних кораблів. Поцілено один корабель, що затонув. Інший транспорт під конвоєм заатаковано бомбами, причому поцілено два кораблі, один воєнний і один вантажний. Всі італійські літаки вернулися до своїх баз. В північній Африці оживлена розвідча акція на кордоні Киренайки. У східній Африці збомбардовано ворожий табор в районі Нас ель Сіль, на північ від Ґалябаду. Зістрілено 3 ворожі літаки.

Рим, 15. 9. Італійські передні сторожі на терені Киренайки перейшли кордон і заатакували ворожі війська. Італійське летунство бере діяльну участь в боях, бомбардує й обстрілює вогнем скорострілів скупчення військ і самоходи. Зістрілено два ворожі літаки. В ночі влучно збомбардовано арсенал у Валетті на острові Мальті і летовище в Каляфрені. У східній частині Середземного Моря італійські літаки дігнали ворожі кораблі і збомбардували їх. Італійські літаки заатакували на Індійському Океані анґлійський кружляк містоти 10.000 тон і поважно його ушкодили. Ворог перевів низку повітряних атак на місцевість Бомба, та без шкід. У східній Африці ворожі літаки заатакували смугу між Асмарою та Аді Уґрі, де вбито 1 особу. Школи незначні.

—о—

ЮЛІЯН ТАРНОВИЧ

7*)

20 літ неволі

ЛЕМКІВЩИНА — ПРИЗНАЧЕНА НА ЗАГЛАДУ

У передвоєнних часах масово виїздили люди з Лемківщини на еміґрацію до Америки. Так тепер між 1923 — 1928 роками кинулися знов усі, кому затісно й нестерпно було сидіти без праці в горах, еміґрувати на заробіток до Франції. З кожного села їхали молоді та старші ґазди, а польський уряд посередництва праці переводив реєстрацію еміґрантів. Зразу цей уряд був у Самборі, з обсягом вербування та контрактування робітників до рільних робіт і фабрик з цілої карпатської полоси. Потім по викритті великих зловживань і крадежей робітничих і комісійних грошей — розділено самбірську еміґр. централю на два окремі підвідділи — один у Дрогобичі для робітників з Гуцулії та Бойківщини, а другий в Коросні для Лемківщини. Цей уряд вибирав найкращі робітничі сили від 18 до 48 років життя з перевагою дівчат і слав їх до Франції. (Таке повторилося знову з еміґрацією населення Лемківщини в 1927-29 рр. до Арґентини, Бразилії та Перу).

Як у часі світової війни залишилася Лемківщина з самими стариками й дітьми, так знову тепер унаслідок відїзду найметкіших і працездатних одиниць і так слаба лемківська рільна господарка ще більше заломлюється. Позістале населення кидається на заробіток у панські двори. Ідуть люди, як за панщини, косити панам збіжжя за 30 сніп! Або виразніше: собі один, а панові 29 снопів; треба скосити, звязати, скласти в копи, висушити й до клунь чи стирт позвозити. Ще велика ласка, як пан докине цідженого молока із зіпрілою бульбою на сніданок робітникам! Тому, якщо сьогодні дехто сумнівався би на випадок евентуальної парцеляції двірських обшарів, то хай же добре памятає, що земля ця в першу чергу належиться місцевому населенню. За працю не винагороджену, належиться слушна нагорода.

Пишу це кровю тому, бо я сам це спрактикував і ходив з сільськими робітниками косити на „панське". Отже добре знаю, що значить тридцятий сніп! Вправді стрічали мене мої колишні товариші з ґімназії з досадою та кпинами, одначе я волів працювати з народом, як проситися на польську посаду! А праця, хоч і найтяжча, ганьби мені не принесла.

Зокрема теж вертається Лемківщина відрухово до старих способів господарки, бо населення не має ані за що купити собі на засів кращого збіжжя, ані тимбільше штучних погноїв. Це поглиблює нужду до такої міри, що в деяких найбільше гористих сторонах Лемківщини, населення рятує себе в часі переднівку тим, що замість хліба споживає *кропиву з ґрисом.* (До такого самого було б дійшло в 1934 р. в часі великої повені на Лемківщині, якщо вчас не наспіла би поміч від українців з кращих і незнищених повінню земель).

Коли ж мені доводилося дуже часо доказувати та переконувати деяких чільніших громадян у нашому тодішньому центрі про потребу окремого національного часопису для Лемківщини й спрямування людей на Лемківщину, що орґанізували б населення Лемківщини — хочби тільки до самих економічно-господарських справ — ані словом я не переборщував, якщо говорив таке: „Ходім у саме серце наших земель, виберім найкращих людей та даймо їм пять морґів каменя в Лемківщині, майже сіммісячну зиму й цю „дбайливу" опіку від поляків, то ці нові люди за один рік повтікають з Лемківщини. А наш українець лемко від віків держить у своєму посіданні цю землю батьківську та береже прадідної — *бо ще з княжих часів слави, та* не заломлюється під сильним напором польських хвиль".

Вертаються врешті реемігранти з Америки в цих часах і привозять — у декого — грубі гроші в долярах. Та й це зовсім не рятує Лемківщину. Навпаки, далі руйнує. Люди, що вернулися, призвичаєні до кращої життевої стопи в американських обставинах, не знають економічно вжити тяжко запрацьованих грошей на розбудову свого лихого господарства, тільки кидають на право й ліво жменями долярів! Купують міську тандиту, садяться — в кого кращі коні та упряж, метрами привозять до своїх курних хиж дорогий риж і питльовану муку, що вже й курка того всего з переситу їсти не хоче, або днюють і ночують у коршмах та з радости, що вернулися до рідних гір, — за якими так страшенно й довго щеміло їх серце та туга коротала їх дні життя за далекими морями — пиячать і пиячать. Дехто вкриває свою хатину бляхою й стільки сліду по долярах. Відбуваються в селах гучні весілля (що тривали й цілими тижнями!), гостини, хрестини, роки — себто річні відправи за помершими та в кого більше кіп пирогів для гостей із сиром на столі й білого колача та першзавсе повна комора „палінки" — цей ґазда! А гріш, як лід на сонці, потопав у жидівських карманах. — Бо не було такої впору свідомої людини, що потрапила б і зуміла нарід Лемківщини, як збірноту зорґанізувати та вказати йому правильний шлях використання таких великанських грошевих засобів. Припустім, що до такого Мошанця чи Ростока вернулося 20 господарів з Америки та привезли разом тільки 20.000 амер. долярів. Деколи один ґазда привозив сам більше, як 20 тис. дол. А всіх сіл у Лемківщині є сотки. Отже ввесь капітал міг дійсно звести нашу Лемківщину на найкращі економічно-господарські шляхи та через це й культурні. Відомо хіба, що біда не дуже вяжеться з культурою. Вправді були деякі спроби засновувати — якщо вже не кредитово-торговельні, або промислові кооперативи для використання такого великого народнього майна в Лемківщині — то вже ж таки звичайні споживчі кооперативи. Але їх можна було до 1930 р. почислити на Лемківщині — добрі кооперативи на пальцях одної руки. Піоніром кооперативного руху в Сяніччині є д-р Василь Блавацький, що перший їздив засновувати в найбільше глухих закутинах бескидських гір наші рідні коопертиви, щоб забезпечити населення перед визиском міст і цілковитим зубожінням. Львина заслуга цього громадянина, що він не жалував ані свого здоровля, ані дорогого часу як адвокат, тільки дбав про культурно-освітній та економічний розвиток цієї нашої країни. Його сміло можемо назвати батьком кооперативного руху — та побіч цього д-р В. Блавацький засновував і просвітянські установи в Сяніцькій Землі — отже й пробудителем просвітянського відродження нашої Сяніцької Землі.

Та це довго не тривало, бо поляки теж не спочивали. Знали добре поляки, що таке поставлення справи не принесе їм хісна, тому — в першу чергу за посередництвом своєї поліції та місцевих жидів підривали довіря народу до його кооператив і до бойкоту товарів, — різними, прерізними видумками й штучками. А кацапи зокрема доливали оливи до вогню, — бо своїх „русских" кооператив у Лемківщині ще не мали, а все, що українське — то обовязково вороже!

Ми й не писали б аж так обширно про всі такі справи Лемківщини, одначе в загальному зіставленні щойно всі найдрібніші події та факти дадуть нам повний образ усього, що діялося в Лемківщині, та як і чому лемко-українець таки остався українцем і не розгубив своїх рис характеру на довгих шуканнях себе й руссофільсько-польських та жидо-комунарських манівцях.

Сьогодні пора з усього висповідатися, бо саме в пропамятну осінь 1930 року приїздили делеґації до автора цих рядків і домагалися та просили: „Підіть до наших братів і вспоминайтеся від нас за нашу правду, бо голодні ляхи вижеруть нас з наших хиж. Погинемо так без помочі в горах. Адже добре бачите, що вже не затівають ці поляки з нашим людом у наших селах?! Візьміть нас разом у свою оборону, та ми підемо за вами вказаними шляхами". Лемківщина може це посвідчити, що така її була воля, вкінці це само викажеться при обговорюванні праць для народу, звязаних з видаванням національного часопису для Лемківщини й про Лемківщину. При писанні цього історично-побутового начерку руководимося правдою, бо історія не терпить фальшів, тому не будемо ані нічого затемнювати, ані вибілювати, щоб майбутні могли вчитися з наших помилок і добрих діл народу та його кращих синів-громадян.

Життя в Польщі йшло таким темпом, що по перших завязках її державного апарату та наладнанні несолідних своїх економічних основ — прийшла девалюація польського гроша, лиха конюнктура, що в першу чергу вдарила на малоземельне населення, і в цьому зазубила та не минула своїми наслідками й нашої Лемківщини. Стрімголов падали ціни на господарські предмети, головно на збіжжя, домашні тварини. До того нарід зморений та висмоктаний шрубою численних і щораз нових податків, знемігся та мусіло прийти — мимо штучних застриків і французької позички для Польщі — заломання економічно-господарської структури. Настала всевладна криза в Польщі.

Можливо, що Лемківщина, замкнена в собі, видержала б звитяжно ці важкі часи, одначе події, які заіснували на передодні світової війни, відродилися нагально в цілій Лемківщині в 1924 р. та від цієї пори настирливо виснажували орґанізм цієї нашої країни. Штучно до війни вщіплюване московсько-цареславне православя на Лемківщині прибрало тепер на своїй розгоновій силі та повело сина проти батька, розфанатизувало Лемківщину та розпалило цей спір до білого вогню. Замість у згоді та мирі й єдності станути лавою й вибудувати народню гать перед польським заливом, місцеві руссофіли (між ними й руссофільські священики) штовхнули нарід Лемківщини до братовбивчої боротьби, яка

*) Гл. »Кр. Вісті« чч. 86, 87, 88, 89, 90 і 91.

вела Лемківщину до повної руїни й загляди. Якже ж могло процвітати громадське та з тим і вище культурне життя на Лемківщині, як син вирікався батька, рідня сварилася й билася з ріднею, село помстувало на друге село?! А серед цього володів поляк, жид, що спільно навипередки бовтали чисту воду Лемківщини й ловили в свої сіти жертви кацапської кирині. Варта було б подати для історії назвиська руссофілів з точними даними про цих буритєлів здорових основ Лемківщини, але це зайве в цьому місці. Натомість в іншій праці при обговорюванні історії нашої Церкви та її життя в катакомбах 20 століття згадається й про царські рублі, що плинули різними річищами до кацапських карманів, і про ганебні друковані списки симпатиків білого царя-батюшки для інформації царської армії в пропамятних 1914-16 рр. та про ці „комбінації" — які дали свої овочі й дороговказ для несвідомого, одначе Богові духа винного населення до жидо-комунарських вичинів у Лемківщині та в недавніх днях до відомих мандрів частин населення з Лемківщини в невідоме за „вимріяним", кращим хлібом!! За це, та такі брошури, як кацапська пропаґандивна брошура, видана ще за життя Польщі, п. н. „Лемковина — Сибір" — кацапи будуть покутувати. Нарід потягне їх усіх до суворо відповідальности. І за ці малі діти, що минулої зими замерзали на санях, теж хтось мусить понести кару.

Ще про справу інформування

Навязуючи до статті, в 80. числі »Крак. Вістей« п. н. »Проблема інформування« позволю собі звернути увагу ще на одну дуже важну справу, а саме: на інформування поляків про українців, їх минувшину, історію і т. п. Справа ця саме тепер дуже актуальна.

Відомо, що поляки зовсім не орієнтуються щодо українських справ і то не лише люди пересічні, але й ті, з високою освітою, навіть знавці тієї проблеми. І ніщо тут дивного, що поляки українську справу брали поверховно а для широких кругів польського громадянства едино важним було те, що написав відомий зі свого скаженого наставлення до українців краківський передвоенний »І. К. Ц.« Його максими так глибоко ввійшли в кров та душу польського громадянства, що воно й досі глядить на світ крізь рожеві скла, мріючи про чорноморські степи. Розмовляючи з поляком, годі його переконати, що Україна жила своїм життям вже тоді, коли ще про Польщу й згадки не було, що не польські, а саме українські землі були цим передмурям християнського світа, бо не на Варшаву чи Краків сунули татарські загони, а на наше Поділля, Волинь, Київщину.

З черги виринае питання, в чому причина тієї повної ігноранції майже всіх поляків щодо згаданих тем? У відповіді треба ствердити один факт, а саме, що поляки не мали до диспозиції обективної літератури, яка могла би інформувати їх в українських справах. Тому і ті, що були би здібними зайняти безсторонне становище не мали на жаль джерел, що від них могло б їм розяснитись у головах, розігнати цю темряву. А темрява ця, на взір якогось резервату була нетільки телерована, а ще й піддержувана компетентними урядами.

Пригадую собі, що коротко перед війною була видана книжка про Підкарпаття. Її авторка Кристина Перадська так представила етнографічні обставини, що навіть наймудрішого поляка мусіла переконати, що це »рдзенне« польські землі. А таких же видань було сотки й тисячі, не згадуючи вже про шкільні, наскрізь тенденційні підручники вокрема історичні.

Отож саме тепер найкраща пора та нагода на ясне та правдиве висвітлення української справи. І тут не зайво було б видати бодай коротку історію України в польській мові, а також збірку вибраних новель, оповідань, чи загально перлини української літератури. Потрібна і окрема невеличка інформаційна брошура про українців та їхне життя в межах б. польської держави. Історія дала полякам знамениту научку; в хвилинах, коли приходиться їм роздумувати над минулим та сучасним, така лектура пригодиться, бо довідавшись з неї всю правду зясують собі врешті, що вини цілої траґедії треба їм шукати не назовні, а унутрі їхнього державного життя. Тоді погляди на все зміняться і очі відчиняться.

В тому випадку повинні ми взяти собі за примір німців, що не щадять коштів і праці, видають книжки про німецькі справи чужими мовами.

Далеко ще перед війною вийшла »Історія України« польською мовою. Вона могла мати велике значіння і вплив, так що неодин із поляків був би мав нагоду запізнатися зі правдивою дійсністю. Та ясно, що польська влада не бажала собі цього і цілий наклад зайняла.

Сьогодні вже не те. Маємо повну змогу та спосібність дати в руки полякам відповідно опрацьовані і в польській мові видані книжки, з котрих вони переконалися би, хто це українці, а поляки хоча пізно, то всетаки пізнали би свої похибки та вкінці зрозуміли би, що Польща названа через польських романтиків »Христом народів«, позбувшись своїх кайданів, зовсім не по християнськи, силкувалась наложити їх нашому народові, що мав же таке саме право, як і польський, жити вільним життям.

Яку велику користь можуть принести такі видання, прикладом може бути хочби »Мотря« Богдана Лепкого перекладена на польську мову. Правда — це лиш історична повість, та все ж таки — багато. Поляки, перечитавши її зрозуміли, що гетьман Мазепа був не лише пазем короля Яна Казимира.

Така видавнича акція могла би принести не тільки зміну поглядів у багатьох поляків, а могла б причинитись й до навернення тих усіх що покинули колись українську націю змушені до цього, або обдурманені. Бо треба освідомити собі те, що не кожний римо-католик це вже обовязково поляк і не всі, що говорять по польськи — це поляки.*)

Справа інформування в польській мові не маловажна і в ніякому разі не треба про неї забувати. Німці перемогли Польщу, а не забувають про це, стараючись при кожній нагоді вести свою пропаґанду, щоб виховати нове польське покоління, з новими здоровішими поглядами. Ото ж і ми йдім за їхніми слідами, не зважаючи на ніякі початкові труднощі. Добре поставлена ділянка інформування чи пропаґандивна все оплатиться і сто стократно.

Д-р Орест Калужняцький.

*) Гл. »Кр. Вісті« ч. 86 стаття п. В. Островського.

Г. ХОРОЛЬСЬКИЙ 1)

Подзвінне в перші роковини

Важні подіями дні летять один за одним і відвертають нашу увагу від того, що було ще вчора й позавчора. Йдуть великі події і топчуть під ногами все менше. З походом тих великих подій ступаемо й ми. слідкуючи за тим, що гряде, забуваємо, про те, що вже минуло.

Хто з нас у силі пригадати собі сьогодні ті нікчемні заходи польської влади вперед двох-трьох літ, щоби знищити українство на Волині? Хто має змогу перерахувати ті факти безприкладного гніту. Хто порахує сьогодні того рода траґедії, які відбувалися в Гриньках?... Хто скаже про безчисленні факти насильства над душею українського народу?...

На все це треба спокійніших умовин. А сьогоднішні часи такі, що не маємо змоги пригадати собі, наприклад, скромної дати на Волині: 1. липня 1938 р. В сьогоднішньому розумінні — це звичайна собі, сіра, одна з великих тисяч подій на Волині за часів Польщі. А проте ми повинні цю дату пригадати собі саме тепер. *В цей день польська пошта перестала доручувати по українських селах на Волині українське леґальне друковане слово.* Польська пошта перестала бути тим, для чого вона була призначена, а стала експозитурою польської поліції. Від того дня, аж до упадку Польщі, в українське село на Волині не прийшов ані один примірник української (підкреслюю: леґальної!) книжки чи ґазети. Без різниці — чи то книжки й ґазети були літературні, політичні, або чисто господарські. Все, що було надруковане українською мовою — пропадало на пошті! Не помагали ніякі інтерпеляції, інтервенції, скарги і т. п. Все була однакова відповідь: „не надходді". Майбутній історик відносин тих часів на Волині матиме окремий розділ у цій справі...

Польська адміністрація на Волині від солтиса й поліціянта починаючи а на воеводі, почерез пошту й інші того роду установи, кінчаючи — йшла в напрямку знищення найменшого прояву українства. Інша річ, що всі ці чортівські способи боротьби з українством не принесли бажаних наслідків і українське село на Волині від тієї акції не зневірилося. Навпаки! За велика національна свідомість була вже серед народу, щоби не можна було знайти виходу з такого положення. Леґальні часописи перестали тоді бути леґальними, бо їх цілими пачками привозили в село нелеґально. Вживали до цього прерізних способів, до обмотування себе ґазетами включно. Українські часописи тих часів повні фактів такого дивовижнього, неможливого в культурному світі пачкування леґальних і дозволених книжок та ґазет! Така дивовижа могла бути тільки в Польщі.

Діялися прим. на Рівенщині і всякі »чуда« з ґазетами. В одному селі зібрали люди гроші та післали свому краянові у Львові, щоб купив і вислав пачкою українські часописи. Незадовго прийшло візвання на пошту. Люди втішилися. От, мовляв, тепер почитаемо... Приносять додому пачку, відкривають — там самі польські »Дзєнь добри« та інші всілякі »курерки«... Дивляться на пачку — все в порядку з адресою і з надавцем, а в середині таке чудо!... Поштові штампілі »Львів«, а ґазети з Варшави... От і вгадай!

Не доручування українського друкованого слова поштою не обмежувалося виключно до села. Півроку пізніше пошта перестала доручувати українські книжки й ґазети також по всіх містах Волині. В Луцьку, наприклад, до самого розвалу Польщі тайна поліція що-дня мішками забирала з пошти українське друковане слово і з радою везла його до слідчого виділу. Для цього був призначений окремий аґент!

І мені доводилось нераз інтервеніювати в цій справі на пошті та вислід все був однаковий, такий же як інших інтервентів, прим. в соймі та дирекції пошт і телеґрафів у Люблині... Це не були вибрики поодиноких адміністраторів. Це була широко закроена акція, офензива проти українства, похід проти української національної ідеї.

Весною 1939 р., коли вже в повітрі добре запахло порохом і коли всі вже вірили в неминучий розвал Польщі, з наказу уряду українські щоденні часописи помістили були урядове оголошення про т. зв. »летунську позичку«. Українські часописи з цим оголошенням прийшли також на пошту на Волині, де їх зараз же сконфіскувала польська поліція! В цій справі автор цих рядків мав розмову з головним редактором урядового часопису „Wołyń" в Луцьку, Романом Яніславским, (цей пан м. і. мав марку „українофіла"!), але ця розмова таксамо скінчилася нічим. Одно тільки вияснив цей редактор, а саме, що тепер усім орудує поліція і він безсилий. Мені окремо порадив щоби я менше займався цією справою, бо з того може вийти халепа...

(Д. б.)

За вміле ведення виховних завдань

Скермування нашої молоді до фахових шкіл, вироблення з неї продуктивного хлібороба, витворення здорового міщанського шару, оце ціль, що просрічує основникам, пропаґаторам та всім рушійним силам нашого теперішнього шкільництва. Водночас виринає перед самими батьками пекуче питання, як забезпечити дитині в місті дах над головою, опіку та дешеве прохарчування. Правда, під теперішню хвилю годі думати про ідеальні виховні заведення-бурси, в роді виховних інститутів СС. Василіянок чи бурс, фундованих Митрополитом А. Шептицьким, чи Рідною Школою, проте коли доводиться нам думати про пів-бурси, чи як їх названо »збірні кватири« (гл. »Краківські Вісті« ч. 86) — то не від речі буде посвятити їм кілька подрібніших уваг, подиктованих турботою за відповідне виховання і зібраних нашим досвідом. Вони будуть торкатися цих установ незалежно від кількости та полу вихованків. Передовсім не можна допустити до згуртування у »збірній кватирі« молоді чи пак доросту, між якою є велика різниця віку; різні навички, не завсіди здорове світовідчування, можливе брутальне трактування молодших і т. п. не впливає позитивно на молодечі душі, де з огляду на вік мусять бути стосовані інші норми, ніж н. пр. до старших.

Сама жінка-кухарка — хоча би інтеліґентна — не зможе бути кухаркою, адміністраторкою, виховницею в одній особі; одна з цих ділянок напевно буде »кульгати«. Адже крім безпосереднього нагляду, порадництва і помочі в заведенні, — для контролі і раціонального ведення — потрібне книговодство (книга приходів і розходів, американка, кн. інвентаря) і хроніка заведення, що буде покажчиком його виховної діяльности. Це все мусить мати в своїх руках ідейна, чесна та енерґійна людина, що матиме серце до молоді, а водночас буде її провідником і виховником. Його відповідальну працю облегшить правильник, що обійме всі години занять молоді від ранку до вечора. В ньому буде докладно означений (і перестеріганий!) час на спочинок, вечірні гутірки, проби, читання і т. п. Спорт в житті молоді матиме в заведенні почесне місце, а добірна бібліотека, часописи і місячники оживлятимуть спільні кімнати, де не сміє бути курення, карт і алькоголю. Правильник, на основі досвіду в ремісничій бурсі у Львові, може бути такий: В годині 5½ встання, після чого слідує безпосередня чвертьгодинна гімнастика. До пів до семої виховник мусить бути (до половини) вимитий, салі педантично чисто виметені й попрятані. Відтак слідує молитва, получена з піснею, а далі *снідання. По снідані* спільний вихід до школи або варстатів. В годині 2-ій обід, після чого півгодинний відпочинок або легкі забави (ремісницька молодь вертається по обіді до варстатів). Відтак наука до години семої, з короткою продишкою в годині пів до пятої. В год. 7-ій вечора, (перепитання лекцій, перегляд задач), в годині пів до девятої розпочинаються спільні для всіх гутірки, голосні читання, навчання доброго тону, що не повинні тривати довше, як 20 хвилин. Опісля слідують проби хору, амат. гуртка, орхестри, які дають не тільки естетичну насолоду і вироблюють вихованків, але й у висліді помножують доходи бурси, й уже тим самим тісніше вяжуть вихованків з заведенням і дають їм моральне вдовілля.

В год. 10-ій спільною молитвою кінчиться день, а в пів години пізніше гаситься світло, після чого нікому рішуче світити не вільно. В неділю порядок є змінений остільки, що встання є пізніше, а по сніданні (й ескорті) є спільний вихід до церкви на Службу Божу. Недільне пополудне обертається на спортові гри, прогульки з тим, що всі вечорі — чи будня чи неділі — мусять бути проведені в заведенні. Один зі старших вихованків наглядатиме безпосередньо над визначенням дижурів, їх захованням і т. п. В сумі такий правильник дасть молоді вдовілля, силу і гарт духа, почуття послуху і дисципліни, виробить її духово і фізично. Як правильник — він буде поміщений на видному місці — нормує життя вихованка, так У. Д. К. згл. суспільний референт мусить мати відповідні писані заяви, що порядкуватимуть правне відношення батьків до заведення (платні, скарги, заступництво перед владою і т. д.).

В заведенні є необхідна аптичка і щомісячні лікарські оглядини вихованків і допомічного персоналу. Опіка поза кватирою зн. контакт управи з фірмою, варстатом, школою є необхідні, як необхідна є контроля над фінансами і виховання, бо тільки тоді матимемо запоруку, що в мурах спільних кватир виховуються здорові морально і фізично нові кадри національного молодняку.

о. Осип Годунько.

Перша спроба

КІЛЬКА ЗАВВАГ У ЗВЯЗКУ З АДМІНІСТРАЦІЙНИМ КУРСОМ У ЛЮБЛИНІ.

31. серпня ц. р. скінчився в Люблині перший на терені Ген. Ґубернаторства український адміністраційний курс. Прихильна постава німецької влади (поміч в орґанізації, участь багатьох німецьких прелеґентів, приязні промови начальника адміністрації, приявність шефа ґубернаторського уряду на відкритті курсу і Ґубернатора на закритті) переконала про значіння того роду курсів навіть тих громадян, які самі не зуміли оцінити ініціятиви першого адміністраційного курсу та приняли її зі скептицизмом або легковаженням. З огляду на успіх того першого кроку та на значіння підготови українських адміністраційних урядовців вважаємо за відповідне поділитися деякими поміченнями, які виринули при орґанізації першого адміністраційного курсу та які можуть придатися тим, що бажали би продовжувати нашу ініціятиву в інших місцевостях.

Перед українцями не є в засаді замкнена ніяка ділянка праці адміністрації у Ген. Губернаторстві, але в цій хвилині більша кількість українців може знайти працю лише у волосних урядах. Тому, проектуючи програму курсу, взяли ми як основу предмети, що за Польщі входили в обсяг іспиту для волосних секретарів, додаючи до того ще німецьку мову, право праці та господарську діяльність адміністрації — себто те, що необхідно знати волосним управам на теренах, що підлягають німецькій державі. Це мав бути — згідно з нашим первісним проектом — матеріял першого ступня курсу, після якого здібніші та краще приготовані курсанти (зі знанням німецької мови та загальною освітою) мали перейти другий ступінь приготування до праці в загальній та у скарбовій адміністрації. Влада обмежила час курсу до трьох тижнів, тому відкинула другий ступінь курсу, зате додала кілька нових предметів (які викладали німецькі урядовці по німецьки), з метою: поширити знання курсантів та їхній погляд на публичну адміністрацію та її завдання.

Остаточна програма курсу виглядала так:

I. Предмети передбачені у нашому проекті (українці викладовці, в українській мові): 1) адміністраційне право — 14 год.; 2) обовязки волосної управи — 3 год.; 3) самоуправні фінанси, рахунковість, буджет — 12 год.; 4) канцелярійні приписи, орґанізація бюра — 5 год.; 5) карне право і карна процедура — 3 год.; 6) цивільне право і цивільна процедура — 4 год.; 7) право праці — 3 год.; 8) господарська діяльність адміністрації — 6 год.; 9) німецька мова для початкуючих — 19 год.; 10) німецька мова для заавансованих — 15 год.; 11) практичні вправи — 11 год.

II. Предмети, що їх додала влада (німецькі викладовці, в німецькій мові): 12) орґанізація держ. адміністрації — 3 год. 13) загальні питання самоуправи — 2 год.; 14) загальні питання скарбової адміністрації — 2 год.; 15) орґанізація адміністрації будови шляхів — 1 год.; 16) орґанізація шкільництва — 2 год.; 17) німецьке карне право, орґанізація нім. судів — 2 год.; 18) загальні питання з права праці — 1 год.; 19) справи прохарчування і хліборобства — 2 год.

До того прийшов ще загальний виклад референта українських справ Уряду Ген. Ґубернаторства.

Настільки широка програма давала учасникам курсу широке знання, але перетомлювала їх (8 годин викладів денно) та утруднювала завдання викладовців, з яких деякі лише з трудом вичерпували намічений матеріял; годі було б її вичерпати, якщо б не високий освітній рівень курсантів (майже всі з покінченою середньою освітою, чимало з вищою, м. ін. з правничою).

Такі високі кваліфікації курсантів пощастило осягнути в Люблині тому, що був це перший того роду курс та що масове звільнення некваліфікованих учителів витворило саме в тому часі велику подажу на ринку праці. Дальші курси мусітимуть обнизити цензус кандидатів також і тому, *щоб допустити більшу кількість місцевого* елементу, перед яким — коли йде про Холмщину й Підляшшя — під польським ярмом майже зовсім замкнені були двері середніх шкіл. Тому на майбутнє прийдеться поважно продовжити час курсів (*наскільки це дозволить влада та грошеві* засоби курсантів) або поважно звузити програму. Буде це необхідне і тому, що до виконання настільки широкої програми, як у Люблині, важко було б дібрати добрий ансамбль викладовців поза осідком уряду шефа области (дистрикту), який гуртує більшу кількість високо кваліфікованих урядовців з різних ділянок адміністрації.

Всебічна діяльність волосного уряду вимагає всебічного знання волосних секретарів. 85-ох абсольвентів люблинського курсу покищо вистарчає на обсаду українських волостей у Ген. Ґубернаторстві — дальші курси повинні би приготовити спеців до поодиноких ділянок адміністрації, самоуправної чи державної.

Ці помічення насувають деякі практичні висновки, що їх зясуємо у черговому числі.

Б. Галіт.

Льондон горить!

Фірер Німеччини — А. Гітлер, у своїй останній промові з нагоди відкриття другої воєнної зимової допомоги заповів, що якщо анґлійське летунство не перестане своїх безглуздих нічних налетів та бомбардування виключно мешканевих дільниць у Німеччині, зокрема в Берліні, накаже відплату. Наче у відповідь на ці слова Канц. Гітлера, анґлійські літаки появилися зараз чергової ночі над Берліном та скинули кілька бомб на робітничу мешканеву дільницю у північній частині міста. Тому на виконання погрози Канц. Гітлера не треба було анґлійцям довго ждати. У відповідь за безглузді анґлійські нічні налети на Німеччину, що не принесли ні користи Анґлії ні шкоди Німеччині, німецьке летунство під проводом і безпосередньою кермою самого райхсмаршала Ґерінґа, який з тією метою відїхав з Берліна до своєї кватири в північній Франції, розпочало масову акцію проти Анґлії взагалі, Льондону зокрема. Від суботи, 7-го вересня ц. р. величезні німецькі летунські ескадри безнастанно кружляють над столицею Анґлії та засипають градом бомб найважчого калібру те нещасне місто. Наслідки вже першого бомбардування Льондону, що з кожним днем прибирає на силі, були жахливі. Згідно зі звідомленням анґлійської пресової аґенції »Райтер« — в суботу було після тимчасових обчислень — 400 вбитих і 1400 важко ранених. Далі місто залишилося без ґазу й електричного світла, внутрішня підземна залізниця і зовнішня комунікація перервана, десятки тисяч без даху над головою, а в цілому місті лютують пожежі, що їх й гасити не можна, бо акція німецького летунства припиняється тільки на короткий час, щоб опісля знову ще з більшою силою сіяти смерть і руїну. Не хотіла Анґлія розуміти слів перестороги, мусить тепер поносити наслідки згідно зі засадою: хто сіє вітер, збирає бурю.

Один німецький воєнний дописувач, який сам брав участь у першому відплатному налеті на Льондон, пише ось, що:

„Перший раз в цій спровокованій нею війні, Анґлія в своїй метрополії пізнала нищильну силу німецького летунства. В ночі з 7. на 8. вересня британська столиця почала горіти і горить до нині. Мешканці Льондону, що того дня й тієї ночі не виходили ні на хвилину з протилетунських схоронищ, пережили вранці найжахливіше пробудження за час цілого істнування імперії, пробудження, яке не було ніяким прокиненням зі сну, бо в цю ніч ніхто в Льондоні не прижмурив ока. Німецьке летунство вже в суботу й в ночі на неділю виконало — здавалось би — всю свою роботу. Приказ його Фірера, та його команданта, райхсмаршала Ґерінґа, був для нього бажаним і задовільним сигналом."

Згадуючи численні попередні подвиги своєї ескадри, кореспондент пише дальше:

„Наша машина, як передостання, підно

ситься в гору. Все йде з найбільшою прецизністю, не зважаючи навіть для досвідчених вояків — на незвичайно швидку чергу підлету. На летунському майдані командант ескадри ще в останне привітно помахуе нам рукою та бажае успіху й щасливого повороту. Наша ціль і визначені нам завдання полонили нас зовсім... Початок нашого лету понад землею. Під нами мертва тиша перед бурею. Врешті море. Ми знаемо, що перед нами й за нами, на ліво й на право від нас летять німецькі машини в тому самому напрямі що й ми. Перші німецькі машини, що вже скинули свій страхітливий тягар на анґлійські голови, вертаються назад, по нові бомби. Ми вже будемо свідками того, що вони зробили. Ми будемо ними скоріше ніж сподівалися, бо заледви ми перелетіли канал, як перед нами зявилася на північному горизонті червона заграва пожежі: палаюче серце британської імперії. Кривава заграва вказуе нам напрям нашого лету без компаса. Повною силою летимо вперед, щоб розпочате діло знищення доповнити. Долітаемо до Темзи й перед нами серед клубів диму вже здаеться на сотні метрів підносяться вогненні язики. Льондон, це колись недоступне гніздо підбехтувачів до війни, тепер сам зі всіх сторін горить. Здаеться, що наші попередники зробили всю роботу до решти й ми не видимо »вільного« місця, де могли б скинути і наш нищильний тягар. Перед і за нами, на ліво й на право з палаючого міста вистрілюють ще анґлійські рефлектори, а протилетунська артилерія стріляе зі всіх дул. Пасивна оборона нас взагалі не турбуе, а активної — анґлійських літаків-нищильників, нема, її видно ще за дня унешкідливлено. Жертвою наших бомб паде ще ґазівня, кілька величезних цистерн з бензиною, поодинокі склади різних матеріялів, і приходять чергові страшні вибухи та нові пожежі. Зміняемо напрям до відлету а під нами пекольно-кошмарний образ. Цілими кільометрами, щонайменше десять кільометрів здовж і впоперек, як далеко сягае наше око, одно велике вогненне море. Одні наші формації ще не вспіли своїх бомб скинути, а вже другі надлітають зі свіжими. Цієї ночі й погідного недільного ранку населення Льондону не скоро забуде, не забудуть його й ті злочинці з льондонського уряду, які для своїх шкурницьких інтересів хотіли знову втопити в морі крови й пожеж війни цілий світ. Тим разом караюча рука досягла й їх. А це тільки ще початок."

Що цей німецький военний кореспондент в нічому справи не перебільшуе, можна пізнати й зі самих англійських звідомлень, хоч як вони намагалися досі обманювати свое населення, світ і себе самих.

ВІД БУВШОЇ УПРАВИ »ЗАРЕВА«.

Б. Управа Мистецького Товариства »Зарево« подае до відома, що в тому часі, коли місто-голова арт. мал. В. Дядинюк проводив збірку в Холмі на поширення фондів »Зарева« — Т-во ще не було формально затверджене, як секція Українського Центрального Комітету у Кракові й не мало про це офіційного повідомлення.

Одночасно в звязку з появою на сторінках »Краківських Вістей« заяви п. д-ра Є. Цегельського, що він перестае бути членом »Зарева«, Управа подае до відома, що заяву, яку помістив д-р Є. Цегельський для попередження факту скреслення його з числа членів »Зарева« за крайно нельояльне та образливе відношення до Управи і цілого Т-ва, яке виявилось у поширюванні безпідставних і неправдивих чуток та закидів. Ці чутки й закиди відносились до діяльности Т-ва та підривали добру славу наших мистців та »Зарева« й не були д-ром Є. Цегельським відкликані, коли їх неправдивість була доведена.

Децизію Голови Управа затвердила на спільному засіданні з Контрольною Комісією.

ЗА БУВШУ УПРАВУ:

ОЛЕНА ТЕЛІГА (б. голова) — **. ШТУЛЬ** (б. секретар)

—o—

ВПИСИ

до МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ В ЯРОСЛАВІ відбуваються від 12. IX. ц. р. щоденно в год. 9—12 в домівці Українбанку, Ринок 6/I. (інж. Кашубинський).

Дирекція.

Два нові українсько-німецькі підручники

Останній рік приніс м. ін. на видавничому полі дві цікаві книжки, що їх уже здавна було треба в ділянці українсько-німецьких взаемин. Є це два підручники, один української мови для німців, другий німецької мови для українців. Наголовок першого: **Lehrbuch der ukrainischen Sprache. Im Auftrage des Ukrainischen Wissenschaftlichen Instituts in Berlin verfasst von Dr. Jaroslaus Rudnyćkyj 1940. Otto Harrasowitz, Leipzig.** стор. XVI+200, ціна 6 РМ.

Другий дуже потрібний підручник називаеться: »Deutsch für Ukrainer« або по українськи: Юрій Рудницький: Підручник до навчання німецької мови, Берлін 1940, В-во Бернард і Ґрефе, стор. 273, ціна 4. РМ.

Властиво ми не мали досі практичного підручника української мови для німців. Велика й мала граматика Ст. Смаль-Стоцького були й з надалі добрі для теоретичних студій над українською мовою, а практична мала граматика української мови В. Сімовича, що появилася безпосередньо після світової війни в в-ві Гартлебена, була таки граматикою, не підручником. Нічого дивного, що попит за таким підручником зростав з року на рік і що його появу привітали в німецьких кругах із великим признанням. Мені доводилось уже кілька разів про це говорити з заінтересованими, так усе почула я про цю книжку як перше слово »нарешті«.

Та книжка нашого молодого мовознавця мае свою вартість не тільки тому, що вона перший підручник української літературної (навіть вишукано зразкової!) мови для німців і що напр. до неї можна набути в Берліні відповідні навчальні пластинки. Її вартість у тому, що вона — наскрізь модерний підручник. Автор кладе головну вагу на те, щоб читача не нудити довгими граматичними тирадами а дае насамперед відповідно обдуманий уступ із матеріялом для цілої лекції, опісля ж щойно граматичні пояснення (без »вийімків«) і врешті вправи. Така схема всіх 38 лекцій у книжці, що їх за два місяці кожен користувач може без труду опанувати. Матеріял підібраний для вправ звичайно так, що дае чужинцеві відповідь на найважніші питання з української культури, історії, статистики (нпр. лекція про числівники зразкова!), господарства, літератури. Після першої частини, йде вибір із текстів (самі народні оповідання, пісні й думи з жемчужною мовою!), опісля граматичні таблиці й словники (на основі українсько-німецького показника зладив пізніш автор окремий малий словник).

На окрему увагу заслуговуе вступ до книжки, писаний по німецьки й спрямований до того, щоб показати становище української мови між іншими східньо-словянськими, як окремої самобутньої мовної одиниці, яка мае за собою довгий історичний (часом тернистий) розвоевий шлях. Коли йде про »пропаганду« нашої справи, що про неї недавно писалося на сторінках »Краківських Вістей«, то саме ця книжка одна з перших, що без обиняків виступае проти ложних наук, у роді, що мовляв наша мова діялект московської й т. п. Тільки це не пропаганда голословна а оперта на фактичних даних, науково обґрунтована, отже — переконлива. Томуто не тільки німецька суспільність, що цікавиться Україною, із радістю привітала книжку Я. Рудницького, її оцінили належно й наші фахові круги й українське громадянство.

»Підручник до навчання німецької мови« Юрія Рудницького це вже друге видання тієї цінної праці покійного українського педагога. Він писаний передусім для села й надаеться прекрасно на доміжну книжку при навчанні німецької мови по сільських читальнях, гуртках дোросту, кооперативах та приватних курсах німецької мови. Про його вартість свідчити може також факт, що це вже друге видання. Ми можемо тільки завважити, що в дальших виданнях неодмінно треба буде подбати про альфабетичний показник для цієї книжки, хочби дійсно мав збільшитися трохи її обем; на цьому вона тільки зискае, бо стане більш практичною. Поза цим про цю книжку не можна мати інших завваг як прихильні суперлятиви й тому, треба її щиро привітати в новому перевиданні, тим більше, що потреба на такий підручник в останніх часах була дійсно велика*).

Можна наприкінці ствердити, що як підручник української мови для німців, так і підручник німецької для українців вийшли в добрий момент, та що вони обидва стоять на висоті щодо якости. Початок у цьому напрямку зроблений нами самими й цей початок добра заповідь та тверда основа для дальших праць на полі українсько-німецького культурного наближення.

Ганна Наконечна.

*) Крім цього підручника появилися недавно ще самоучки німецької мови: у Празі »Самоучник« Софії Будко, у Кракові »Самоучок« І. Корецького. Нажаль авторці не довдилось досі пізнати ні одного ні другого, отже не мае вона змоги порівняти їх між собою.

З українського життя

ПІДЛЯШШЯ ОЖИЛО!

Вже давно підляська земля не гомоніла таким радісним життям, як саме тепер. І ця пропамятна переломова доба напевно перейде до історії. Зраділа ця княжа земля зі свідками своеї славної минувшини, де гордо з буйним вітром лопотіли знамена незабутнього Богдана Хмельницького. Зраділа ця прастара українська земля започатковуючи нову добу нового життя. І 600-літна неволя проминула мов сон. Наш народ, що тут здавендавня жив, цупко тримався своеї землі, бо знав і розумів, що найбільшим його скарбом це земля, що безнастанно пе животворні проміння українського соняшного неба і вникае в кров свойого народу. Міліонами барв і тонів дзвенить вона в душі кожнього українця.

На цій землі виростали ті, які орючи свою землю були, е і будуть на сторожі українських земель перед варварами-поляками. Полилося на ній багато крови і поту та виросло багато-багато могил.

І хоч Польща цілими віками стосувала нечуваний, страшний терор, але не зломила українського народу, а навпаки, загартувала його до боротьби, до твердого життя, викресала в ньому святий вогонь любови до свойого народу, та безмежну ненависть до всього, що польське. І загартований український нарід тепер вже не спить, лише працюе і зміцнюе себе. Ось кілька картин з його життя.

В селі Добринка зорґанізовано відділ молоді, що начислюе 16 дівчат і 11 хлопців. Сходини відбуваються правильно тричі в тижні. На сходинах вчаться української мови (читати та писати), історії України, слухають рефератів на виховні теми, співають патріотичні пісні, переводять впоряд, спортові гри і забави.

Від . до 19. серпня ц. р. відбувся в Добринці курс для учителів з пов. Біла, в якому взяло участь 22-ох учителів. На курсі викладав проф. Туркевич. Курсанти були проміщені по селянських хатах. Селяни прохарчовували їх даром через цілий час курсу. Дня 18. серпня ц. р. відбулося святочне закінчення цього курсу. Польову Службу Божу при великім здвизі народу відправили два священики: о. благочинний Яцюк з Кобиляц та о. Гермоґен з Полосок. І відправа і промова о. благочинного Яцюка зробила помітне враження на селян, які перший раз від коли істнуе село Добринка бачило таке величаве українське свято.

Пополудні відбувався концерт під голим небом. Учительський хор відспівав кілька народніх пісень, чотири учителі — курсанти відтанцювали національні танки. Виголошено теж кілька деклямацій. На концерті виступав також хор молоді з сусіднього села Полосок. По концерті відбулися спортові змагання у відбиванці між дружиною учителів і дружиною молоді з Полосок. І концерт і спортові змагання відбулися під голим небом на спеціяльно уладженій площі. Тріюмфальну браму прикрашено зеленню та жовто-блакитними прапорцями. По середині на машті повівав національний прапор. Вечором відбулася забава для молоді. На святі були приявні місцеве населення з Добринки (молодь зорґанізовано), селяни з Полосок (молодь теж зорґанізовано) і селяни та молодь зі сіл: Загорів, Хорощинка, Попіль, Кобиляни, Добратичі.

З міста Білої прибула прогулька молоді в числі 11 осіб. Усіх учасників свята було понад 1000 осіб.

Свято, що його зорґанізовано уладили при співпраці учителів та двох сіл: Добринки і Полосок, зробило на всіх приявних велике, незатерте враження. Українцям додало ще більше віри в успіх нашої справи, полякам доказало, що на тому терені ми е автохтонами, і до нас належить ця земля. Треба тут підкреслити, що орґанізатором цього курсу і свята був місцевий учитель п. Іванчук Осип, якого праця в селі дае гарні висліди.

Душею цілого курсу був проф. Туркевич, який своїм знанням та довголітньою практикою ділився з молодшими товаришами. За цю його велику працю належиться щира подяка.

Так само громадяни села Добринки виказали свою національну зрілість і прийшли з допомогою учасникам курсу, даючи курсантам-учителям даром мешкання і харч. За це їм щира подяка. — В селі Добринці істнуе українська школа, яка гарно розвиваеться під кермою місцевого учителя Іванчука. Від 5. серпня ц. р. зорґанізовано в селі дитячий садок, до якого ходить 29 дітей. Садівничка Воробій приготовляе з дітьми концерт.

В селі істнуе також українська кооператива: »Нове Життя«, що мае 91 членів і зовсім добре розвиваеться.

В загальному село, хоч українців е дещо менше від польського населення, розвиваеться добре і е надія, що незадовго стане одним з кращих сіл в повіті.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ВЕРЕСЕНЬ.

17. Вівторок — Вавила, Мойсея
18. Середа — Захарія.

— З ПРИВОДУ СМЕРТИ БЛ. П. Д-РА Є. ПЕТРУШЕВИЧА відправлено заходом Українського Допомогового Комітету у Кракові панахиди в обох українських церквах. В суботу 14. ц. м. в год. 18. о. д-р П. Хрущ, гр-кат. парох Кракова, відправив в сослуженні 4-ох священиків панахиду за душу бл. п. президента Української Національної Ради й Диктатора Західньої Области Української Народньої Республики. Церква була переповнена. На почесних місцях засіли: проф. В. Кубійович, Провідник УЦК, полк. А. Бізанц, д-р В. Загайкевич, голова УДК. у Кракові, члени УЦК. та інші визначні громадяни. Співав гарно український краківський хор. — В неділю 15. ц. м. в год. 9. о. Гриневич відправив в українській мові заупокійну панахиду за душу бл. п. д-ра Є. Петрушевича в українській православній церкві, що була переповнена українцями Кракова обох віроісповідань. — Співав гарно церковний хор.

— РЕКОЛЕКЦІЇ ДЛЯ СВЯЩЕНИКІВ відбудуться в Кракові під проводом о. Й. Маркевича Ч. С. В. В. від 20. до 27. вересня. Перша наука дня 20. в год. 6. рано в церкві св. Норберта.

— ВСІ УКРАЇНСЬКІ ІНВАЛІДИ, зі світової війни, з визвольних змагань 1918—1920 років, вкінці з німецько-польської війни, зголосяться негайно в Українських Допомогових Комітетах, які роблять заходи виєднати для них ренту.

— БЕЗРОБІТНІ ІНЖИНІРИ (передусім мірники та машинові), що хотіли б працювати у Вартеґав, подадуть негайно свою адресу разом з коротким перебігом життя до Українського Центрального Комітету в Кракові, Зелена 26/5. — Український Центральний Комітет — Реферат Праці і Сусп. Опіки.

— КУРС МАШИНОПИСАННЯ, СТЕНОҐРАФІЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ з технічних причин почнеться щойно з початком жовтня ц. р. Про прийняття та точний речинець курсу повідомиться кандидаток поштою. — Український Центральний Комітет — Реферат Праці і Сусп. Опіки.

— ДИТЯЧИЙ ПОПИС У КРАКОВІ. В неділю, 15. ц. м. в год. 16,30 відбувся попис дітей на закінчення дитячого садка у Кракові в салі при вул. Льоретанській 18. Біля 40 українських дітей під проводом провідниці садка п. Евгенії Сиківної виконало цікаві гри і забави, декламації, національні танки, вправи, відспівали кілька пісень. Деклямували Христя Хомінська, Дануся Клюс, Зенко Кіцула, Данко Мисевич, Ігор Петрик, Олег Балицький. Ірка Гумінілович відспівала гарно сольо підчас забави »Бузько«. Дитячим хором »дириґував« малий Володимир Шостакевич. Цілий попис викликав дуже миле враження. Приявні, головно рідня, нагороджували малих артистів рясними оплесками. Провідниця садка, п. Е. Сиківна, вложила багато праці продовж двох місяців тривання садка, за що належиться їй признання. Діти передшкільного віку у Кракові ходимуть дальше до дошкілля.

— ВПИСИ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ТЕХНІЧНОЇ ШКОЛИ У ХОЛМІ — ПРОДОВЖЕНІ. В Українській Технічній Школі у Холмі будуть урухомлені відділи — механічний, електротехнічний і хемічний, якщо до них впишеться більша кількість учнів. — Для прийняття треба мати скінчені 4 кляси ґімназії (малу матуру), або 3. кляси та вступний іспит. При вписах треба предложити шкільне свідоцтво та метрику. Вписи приймає Український Допомоговий Комітет у Холмі (вул. Люблинська 3). Українські батьки і матері повинні записувати масово своїх дітей до технічних шкіл. Мусимо памятати, що без техніків, механіків, електротехніків чи хеміків, не будемо культурною нацією, та що техніка здобуває світ!

— У ВОЛОДАВІ ВІДКРИВАЄТЬСЯ ДЕРЖАВНА 2-РІЧНА ТОРГОВЕЛЬНА ШКОЛА. Діти, що покінчили 14 рік життя та мають щонайменше освіту 7-ми клясової народньої школи повинні в якнайскорішому часі зголоситися. Також повинні зголоситися і ті, що вчилися вже у торговельних школах, і бажають продовжувати свою науку, бо для них передбачені вищі кляси. Дотепер до школи зголосилося 311 учнів.

— УПРАВА ДЕРЖАВН. ТОРГОВЕЛЬНОЇ ШКОЛИ У ВОЛОДАВІ пошукує професорів книговодства, товарознавства, писання на машині та стеноґрафії. Всі, що можуть рефлектувати, внесуть в якнайскорішому часі прохання з життєписом на адресу Українського Допомогового Комітету в Холмі, Люблинська 3.

— 2-КЛЯСОВА ДЕРЖАВНА ТОРГОВЕЛЬНА ШКОЛА В ЯРОСЛАВІ. За дозволом німецької шкільної влади відкриваються 1-ша й 2-га кляса держ. торг. школи для хлопців і дівчат. До 1-шої кляси дістаються без іспиту ті, що скінчили найменше 7. кл. народ. школи, інші складають вступний іспит. До 2-ої кляси приймаємо тих, що скінчили давню 1-шу кл. пол. типу торгов школи, або рівнорядну школу, інших приймаємо на підставі вступного іспиту. Місячна оплата — 20 зол. Біднішим можливі знижки. Для замісцевих бурса. — Вступні іспити та вписи відбуваються 17. й 18. вересня ц. р. при вул. Вузькій 1. Треба принести останнє шк. свідоцтво й метрику. Наука починається 20-го вересня ц. р. Дирекція.

— КУРС ҐІМНАСТИКИ, РИТМІКИ Й ПЛЯСТИКИ для жіноцтва й дітей під фаховим проводом, починається в середу 18. вересня ц. р. в салях »Просвіти«. Зголошуватися щоденно в домівці »Просвіти« від год. 16—17, Краків, Адольф Гітлер-Пляц ч. 12/II.

— ДО ПОВОРОТЦІВ З ПОЛОНУ ТА ФРАНЦІЇ. Останнім часом напливає до Нім. Перемишля дуже багато українців робітників поворотців із робіт у Франції та чимало звільнених з полону вояків б. польської армії, в надії, що зможуть передістатися до своїх родин по совітському боці. Український Допомоговий Комітет в Нім. Перемишлі подає довідома, що тепер нема ніякої можливости перейти леґальним способом на терени, зайняті совітами. Закордонні українські часописи прохаємо передрукувати цю нашу замітку. — Український Допомоговий Комітет у Нім. Перемишлі.

— УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРОХІЯ В БЕРЛІНІ. Центральна Управа Української Громади в Берліні, з ініціятиви якої повстала і вже успішно діє Українська Православна Парохія в Берліні, ніколи не мала наміру накладати політичне тавро на церковну орґанізацію, памятаючи слова Святого Письма: »Кесареве — Кесарю, Божіе — Богові«. Українська православна парохія в Берліні має свій власний статут, від ніякої іншої орґанізації незалежний, приймає в останньому часі багато членів та змагає до ще кращого звеличання українських богослужень, дуже потрібних у Берліні, де невпинно зростає українська колонія. Участь православних членів Української Громади в Німеччині в життю згаданої парохії є така ж сама, як і участь членів греко-католиків в життю своєї греко-католицької парохії.

— УКРАЇНЦІ НА НІМЕЦЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ. Український Допомоговий Комітет новосандецького повіту зібрав 1.636 зол. на Німецький Червоний Хрест.

— МАСИМАЛЬНА ЦІНА МЕДУ. Розпорядком уряду Ген. Ґубернаторства з дня 9. 9. 1940 р. устійнено ціну меду на 6,40 зол. за 1. кґ. Якщо мід продається у слоїках, дочислюється ще кошти слоїка, які муситься звернути за зворотом слоїка.

Короткі вістки.

= КАНЦЛЕР ГІТЛЕР переслав 15. 9. на руки президентів Ґватемалі та Еквадору телеґрами з побажанням з приводу роковин самостійности цих обох американських держав.

= ОСІННІЙ ЯРМАРОК В КЕЛЬНІ. Дня 15. 9. відкрито черговий осінній ярмарок в Кельні, що потриває до 17. ц. м.

= ІТАЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР У БЕРЛІНІ. Після відвідин у Мінхені та поля боїв на Заході, італійський міністр кольоній Теруцці, прибув до Берліна.

= ЕСПАНСЬКИЙ МІНІСТР У НІМЕЧЧИНІ. Міністр внутрішніх справ Еспанії, Серрано Супер, на запрошення німецького уряду приїхав на довший побут в Німеччині.

= ПОДЯКА БОЛГАРСЬКИХ ПЛАСТУНІВ ДЛЯ ФІРЕРА. Німецький посол в Болгарії, фон Ріхтгофен, прийняв делеґацію болгарських пластунів, що зложила квіти перед портретом канцлера Гітлера на знак вдячности за підтримку Німеччини для Болгарії у справі Добруджи.

= ПРОДОВЖЕННЯ НІМЕЦЬКО-МАНДЖУРСЬКОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ УМОВИ. Німецький посол Ваґнер і керманич манджурського уряду закордонних справ Вейґуан Чанґ підписали в Шінґкінґу умову, якою продовжено німецько-манджурський торговельний договір до 31. 5. 1941 р.

= Б. РУМУНСЬКИЙ КОРОЛЬ КАРЛО прибув до Портуґалії, де бажає постійно осели́тися. Він зложив письмену заяву, що здержитфся разом зі своїм окруженням від якоїнебудь політичної діяльности. Один з його предків був портуґальцем, тому він вибрав собі Портуґалію на постійний осідок.

= РУМУНСЬКО-МАДЯРСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ В БУДАПЕШТІ. Румунський уряд іменував комісію, що має в Будапешті устійнити з представниками мадярського уряду всі спірні справи. Провідником комісії є посол Попи, членами її є: єпископ Мармарошу, представник греко-катол. Церкви та кілька фахівців.

= МАДЯРСЬКО-БОЛГАРСЬКА ЛЕТУНСЬКА УМОВА. Між Мадярщиною та Болгарією підписано умову у справі летунської комунікації між обома краями.

= ВИЗНАЧЕННЯ ФІНСЬКО-СОВІТСЬКОГО КОРДОНУ. Фінська й совітська делімінітаційні комісії покінчили вже праці над визначенням нового кордону. З початком листопада підпишуть протокол.

= НОВИЙ СОВІТСЬКИЙ ПОСОЛ В ТУРЕЧЧИНІ. Президія найвищого Совіту іменувала Віноградова послом СССР в Туреччині. Дотеперішнього совітського посла Терєнтєва завішено в урядуванні.

= АНҐЛІЙЦІ БОМБАРДУЮТЬ МЕШКАЛЬНІ ДОМИ. В околицях Брісселі анґлійські літаки обкидали бомбами мешкальні доми, причому вбили 5 цивільних осіб. В Бельгії велике обурення з того приводу.

= БРАК ЛЕТУНІВ В АНҐЛІЇ. Анґлійське міністерство летунства оповістило, що потребує нових летунських кадр. До летунської служби мають зголошуватися хлопці від 18 до 20 літ.

= ЖИД ІНФОРМУВАВ ЛЬОНДОНСЬКЕ РАДІО. Як виявилося, в Букарешті інформував льондонське радіо та американські часописи американський жид Стівенс.

АКАДЕМІЧНИЙ СЕНАТ І КОЛЕҐІЯ ПРОФЕСОРІВ ФАКУЛЬТЕТУ ПРАВА І СУСП. НАУК УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ПРАЗІ в глибокому смутку повідомляють, що в середу, дня 11. вересня 1940 року упокоївся

ОЛЕКСІЙ ОДАРЧЕНКО

маґістрант політичної економії і статистики, звичайний професор торговельного і фінансового права і т. д.

Похорон відбувся в суботу, дня 14. вересня 1940 року о годині 2. по полудні з православної Св. Успенської церкви на Ольшанському цвинтарі в Празі.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД »УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА«.

Жертви Пт. учителів (-ок) та прелеґентів зібрані на курсі в Романові-живці: Пруц Анна 5,—, Юрчишин Осип 5,—, Святий Петро 1,—, Сидор Микола 2,—, Гарасевич Мирон 2,—, Волянська Марія 2,—, Чабан Юлія 1,—, Леличкова Степанія 1,—, Курман Ілля 2,—, Лещишин Іван 2,—, Терефенко Марія 1,—, Д-р Залуський Зеновій 5,—, Бабое Осип 2,—, Олихана Анна 2,—, Венгринович Наталія 1,—, Венгринович Роман 1,—, Смачило Степан 1,—, Михальчук 1,—, Гробельська Мария 1,—, Грицай Анна 1,—, Боднар Параскевія 10,—, Соболь Анна 1,—, Томашівський Іван 2,—, Бандрівчак Олена 2,—, Овчар Катря 1,—, Опалка Теодозій 1,—, Зятик Іван 1,—, Котис Степанія 1,—, Пачовський Осип 1,—, Чучкевич Катря 1,—, Німилович Богдан 2,—, Федурко Василь 1,—, Добош Михайло 2,—, Вітик Володимир 1,—, Інсп. Біланюк Володимир 2,—, Левицька Люба 2,—, Близнюк Іван 2,—, о. Евген Коленський 1,—, інж. Дмитренко 2,—, Котляр Павло 1,—, сен. Кисілська Олена 1,—, Єндик Олена 1,—, Чабан Іван 1,—, Рудавський Ігор 1,—, Кобилко Ґруґор 1,—, інж. Шарґун Степан 2,—, Костишин Омелян 2,—. Разом 85,— зол. (Вісімдесять пять злотих).

Романів-живець, дня 31. 8. 1940 р.

Зібрав Омелян Костишин, управитель школи в Шклярах.

Управа »Українського Видавництва« в Кракові складає щиру подяку за так щедрий дар всім Вп. Жертводавцям а зокрема Вп. Директорові Омелянові Костишинові за труд призбиргі та пересилку грошей.

Управа »Українського Видавництва«.

—o—

= АНҐЛІЙЦІ КАРАЮТЬ ЕҐИПТЯН. Анґлійський воєнний трибунал в Каїрі засудив тільки в одному дні 120 еґиптян за те, що не звертали уваги на анґлійські приписи про воєнний стан.

= НЕСТЕРПНЕ ПОЛОЖЕННЯ В ТУНІСІ. »Пополо ді Рома« виступає незвичайно гостро проти нестерпних відносин у Тунісі, які тим запанували під впливом паризьких еміґрантів. Архиєпископ Картаґіни настроєний ворожо до Італійців. Італія має причини стежити з найбільшою увагою за подіями в Тунісі.

= ВТЕЧА ВЯЗНІВ З ЧОРТІВСЬКИХ ОСТРОВІВ. Недавно втікло 20 вязнів з французької кольонії на Чортівських Островах.

= ВИБУХ У ФАБРИЦІ ПОРОХУ В АМЕРИЦІ. В Конвілі, у стейті Ню Джерсі, вибухла фабрика динаміту й пороху. Вибух було чути у промірі 80. Вбито або ранено 50 осіб. До гашення величезної пожежі змобілізовано всі довколичні пожежні сторожі.

Листування Адміністрації

Вп. Міхальчук Т. — Вульферштедт: Вашої грошевої посилки 5 РМ. у виказі УНО нема. Просимо звернутись до них за вияснениям.

Вп. Бойчук Л. — Вартбріккен: РМ. 8,75, які Ви вислали 30. 8. до нас, пошта виплатила нам лише золотих 8,75. Просимо вияснити цю справу у Вас на пошті.

Вп. інж. Сімонович Вол. — Нижна Бока: Гроші просимо надальше вплачувати до »Пробоем« на ваш р-ок.

Вп. Кок Володимир — Сянік: »Кр. В.« і »Іл. В.« Вам здержано через помилку. Вибачте! Дальшу висилку продовжуемо.

Вп. Пелех Любомир — Сянік: Вашу вплату зол. 23,50 ми одержали. »Кр. В.« заплачені до кінця цього року.

Вп. Остапчук Дм. — Ґотенгафен: Гроші одержали. Передплата вирівнана по кінець вересня ц. р.

Вп. Голодриґа Гр. — Белен: Гроші одержали. Передплата вирівнана до 10. 8. б. р.

Вп. М. Слука — Закопане: 8 зол. з 26. 6. б. р. ми затягнули на »Іл. Вісті«.

Вп. Оленич О. — Опляден: 11 РМ. висланих Вами 31. 7. у виказі УНО нема. Просимо звернутися до них о вияснення.

Вп. Павник Т. — Темплін: Гроші одержали. Адресу змінили і всі бракуючі числа вислали.

Александрово! Хто надав 5. 7. — 1,75 РМ. на »Кр. В.«? Просимо подати адресу і нащо призначені гроші.

Могільно! Хто надав 8. 7. — 6 РМ. до УНО на »Кр. В.«? Просимо подати адресу і нащо призначені гроші.

Вп. Процик М. — Міґенгавзен: Посилку 16,— зол. одержали. Ваша сестра нічого не вплатила до цього часу на Ваш р-ок. Передплата Ваша вирівнана по 20. 10. б. р.

Вп. Яцкевич Я. — Туробін: Ми одержали від Вас 7 зол. і вписали на передплату »К. В.«. »Іл. В.« висилаемо.

Вп. Д-р Микола Б. — Пшеворськ: Просимо подати своє прізвище!

Вп. Варський Ю. — Каммерсрейт: Гроші одержали.

Вп. Михалюк Р. — Стараховиці: По кінець вересня ц. р. треба ще надіслати 2 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Комісарська Управа Фірми ЯКІВ ҐРОС поручає українській клієнтелі порцеляну, кришталі, лямпи
Краків, Ринок число 30.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Д-р Богдан Карпевич відкрив адвокатську канцелярію й веде її в Замістю, вул. Жеромського ч. 11 а/I. 1059 1-10

Книжки, шкільне та бюрове приладдя, дитячі забавки — продае »Папирус« у Ярославі, вул. Головна 16. 1012 5-15

Пошукую дентистичного техніка самостійно вести технічно-дентистичну робітню за доброю винагородою. Зголошення: Іван Башта, лікар-дентист, Leczna Kr. Lublin. 1057 1-3

Хто знае місце побуту Віри Крисюкевич із Дембліна, що виїхала в березні 1940 р. з наміром передістатися до Дубна, зволить повідомити — **Матвій Гайдук,** Демблін, Ірена. 1058 1-1

Анна Ґарбачинська з Кочкурів, Ярослав Рибак, Петро Мельник відізвіться на адресу: Michael Maksymyschyn, Nienburg (Weser), Dincklagestr. 38., Niedersachsen. 1061 1-1

Товариші Бучаччини, відізвіться. Орест Гафткович, Schlegel Post Hirschfelde in Sachsen Albertheim. 1062 1-1

П. Нуся Лучківна зі Стрия. Прошу Тебе як рідний брат — відізвись на мою адресу — Степан Лучка, Gleidingen bei Hannover. Rystte-str. 41. 1063 1-1

Богдан Скурчанський проголошуе неважною загублену виказку, видану Українською Народньою Радою в Сяноці. 1064 1-1

Тиміш Охрін пошукуе сусіда — **Гриня Чука** що нема його ще з польської війни (чинна служба — Крутошин, п. 56). Хто знав би про нього, прошу зголосити до »Кр. Вістей«, або на мою адресу: Familie Wilk. Stock-Staffel. Kreis Limburg (Lahn), Koblenzerstr. 65. 1065 1-1

Пошукую свого друга Петра Мельника з Великої Любаші, п. Костопіль, Волинь (перебувае тепер у Німеччині). Моя адреса: **Василь Тарасюк,** Döbeln Grosbauchlitz-strasse 77. 1066 1-1

Пошукую брата Івана Гнідця, село Сенкович, пов. Рава Руська, служив у Львові, 40 п. пол. арт. правдоподібно в полоні. Ласкаво прошу подати вістку на адресу: Дмитро Гнідець, Bad Grund (Harz). Winterberg. 1067 1-1

Адвокат Богдан Зацерковний веде адвокатську й нотаріяльну канцелярію в Тишівцях к/Замостя.

Пошукую Володимира Гниду та його сестру. Походять з Винник к/Львова. Хто знавби що про нього, прошу зголосити на адресу: **Роман Беднарський,** Güntersen über Göttingen. Basaltwerk. 1068 1-2

Друзі, хто знае, де находяться Лука Клипак і Антін Сліпецький (обидва з Нанова). Перейшли до Німеччини в липні. Прошу посилати вістки на адресу: Wasyl Hawrylak, Suchenwalde, Treuenbrietzener 129. 1069 1-1

Урядовець із університетською освітою на добре платній державній посаді пізнае панну до літ 30 в поважних намірах. Зголошення до Адм. »Кр. В.« під »Судьба«. 1076 1-1

ПАНСІОН »ФАРИС« — КРИНИЦЯ —
це найкраще й найвигідніше відпочинкове місце в кожній порі року. — Повний комфорт. 1071 1—5

Яськевич Тарас, Станиславівщина, й Ярослав Матіяш, Добротвір, — пошукують своїх друзів-абітурієнтів і знайомих, Bechhofen Mfr. 1070 1-1

5 добрих різьбарів, зокрема до різьблення в дереві гуцульським способом, приймемо зараз до наших варстатів у Криниці. Ближчі інформації: »Бескид«, Краків, Сенкевича 2, м. 5. 1072 1-2

Вільне місце для лікаря — вільна практика — місцевість 5.000 жителів і околиця без лікаря. Зголошуватись швидко по інформації на адресу — Wasyl Tschubatyj, Lautenburg. Bierverlag (Westpreussen) 1073 1-2

Конкурс. Музичний Інститут у Ярославі розписуе конкурс на учителів (-льок) співу, фортепіяну, скрипки, чельо і т. п. інструментів. Подання враз із залучниками надсилати на адресу: »Папирус«, Ярослав, вул. Головна 16. 1074 1—2

Дірiґент хору та дутої орхестри з довголітньою практикою (може теж працювати в кооперативі яко книговод) пошукуе праці від зараз. Зголошення слати на адресу: **Богдан Стахів,** Ряшів, вул. Колейова 8/5. 1077 1-2

Хто чув би про Степана Крука Демяновича з села Злазного повіту Костопіль (Волинь), прошу повідомити: Michael Kruk, Dessau, Johanistr- 16. Schuhmachermeister-Merheim. 1078 1-2

КУПИМО АБО ВИЗИЧИМО КНИЖКИ:

1) Панейко: Українська стеноґрафія.
2) Д-р І. Федів: Опис землі (бібліотека »Самоосвіти«).
3) Д-р І. Федів: Які народи й держави на світі? (бібліотека »Самоосвіти«).
4) о. Л. Лужницький: Літургіка.
5) о. Д-р Я. Левицький: Історія Церкви.
6) Історія Українського Війська — видання І. Тиктора.
7) Історія Української Культури — видання І. Тиктора.

Ці дві останні книжки купимо тільки в оригінальній оправі й у д. доброму стані.

Просимо подати ціну.

»Українське Видавництво«.

Технічне знаряддя найдешевше купите у фірмі „ЗЕНІТ"
Краків, Вестрінґ ч. 6.
Українська Комісарська Управа. 1024 4-25

Українці купують
порцеляну
скло
кришталі 591 31-31
у фірмі ЯКІВ ДІНЕР
Краків, вул. ШЕВСЬКА 20.
Treuhänder — Paul Schwarz

Доставляемо з власної фабрики
УДОСКОНАЛЕНІ МАШИНИ
Продажа. Цементові фарби.
Цінники. Проспекти — на бажання.
Торговельно Промисловий Дім
„МАШИНОБЕТ"
Краків, Кроводерська 4., партер.
Ваґонова продажа Портлянд-Цементу з фабрик Горішнього Шлеська.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/6 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ПЕРЕДПЛАТА »Кр. В.«: Цінник передплати поданий на першій сторінці. Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерал-Губернаторства належить посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини на адресу: „Ukrainische Nationale Vereinigung" Berlin W. 50. Ansbacherstr. 15. З Протекторату на адресу: Probojem". Praha XIV-65 post. schr. 3. Курс 1 нім. марки 2 золоті; 1 чеської корони 20 сот. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші.
Звертаемо увагу подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видае „Українське Видавництво", Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil; Hauptschriftleiter L. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34. II. Fernsprecher 230-39. Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa", Kommissarische Verwaltung. Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher. 102-79